

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

PODMÍNKY

celostátní neomezené anonymní soutěže na umělecký návrh
pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 100. výročí dosažení severního pólu

V Praze v prosinci 2007

PODMÍNKY

celostátní neomezené anonymní soutěže na umělecký návrh pamětní stříbrné 200 Kč mince ke 100. výročí dosažení severního pólu

- 1) Česká národní banka vypisuje celostátní neomezenou anonymní soutěž na návrh pamětní stříbrné 200 Kč mince, která bude vydána v roce 2009.
- 2) Soutěž se řídí ustanoveními § 847 - § 849 občanského zákoníku o veřejné soutěži.
- 3) Účelem soutěže je získání hodnotného a technickým podmínkám vyhovujícího návrhu.

Vydáním stříbrných 200 Kč mincí má být nejširší veřejnosti připomenuto 100. výročí dosažení severního pólu.

- 4) **Hlavní technickou podmínkou soutěže je odevzdání kruhového návrhu provedeného v sádře (lící a rubová strana samostatně) o průměru 180 - 200 mm (bezpodmínečný požadavek mincovny - překročení je důvodem k vyloučení z hodnocení)** v patřičné síle, aby snesl manipulaci bez upevnění na podložku. Každý návrh musí být označen soutěžní značkou (heslem vyjádřeným slovně, popř. číselně; kreslené značky jsou nepřipustné) na rubové straně sádrových kotoučů, a to stejnou na lící i rubové straně návrhu mince. Návrhy musejí být předkládány v definitivní podobě, to znamená, že po technické stránce musejí být po drobných úpravách podle požadavků mincovny způsobilé k výrobě razidel. **Zásadní podmínkou je, aby pod jednou značkou byl předložen kompletní návrh mince, tj. alespoň jedna lící a jedna rubová strana.**

- 5) Na lící straně (aversu) je nutno umístit v opisu (při obvodu mince) nebo v nápisu (řádcích) název státu „ČESKÁ REPUBLIKA“ a nominální hodnotu mince se zkratkou peněžní jednotky „200 Kč“. **Na lící straně je dále nutno umístit logo Mezinárodního polárního roku, v jehož rámci mince vychází, a to bez opisu a dat na něm uvedených. Podoba loga je uvedena ve fotografické příloze.** Jako dominanta lící strany může být použit:

- a) buď motiv tradičně zdůrazňující, že mince je platidlem České republiky, tj. *umělecká kompozice heraldických zvířat z velkého státního znaku České republiky*, případně doplněná drobným dekorem vztahujícím se k tématu mince,

- b) nebo *motiv vztahující se bezprostředně k tématu mince.*

Umělecká kompozice heraldických zvířat musí být ztvárněna tak, aby nedocházelo k nečitelným stylizacím či nechtěnému karikování, a aby byla v souladu s provedením rubové strany. Kompozice nesmí být přímým ztvárněním velkého státního znaku podle vyobrazení v příloze zákona o státních symbolech České republiky (vyobrazení je připojeno k těmto podmínkám). V případě, že *kompozice je dominantou lící strany, nemusí zaujímat celou plochu mincovního pole, musí však být umístěna v horní části mince*, tvoří-li pouze doprovodný prvek, může být umístěna kdekoliv, vždy však neznevazujícím způsobem.¹ Na místě, kde by podle mínění autora měla být značka mincovny, bude umístěno kolečko o průměru 8 - 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Na rubové straně (reversu) je nutno vyjádřit motiv vztahující se k dosažení severního pólu, nápis nebo opis „**DOSAŽENÍ SEVERNÍHO PÓLU**“ a letopočty „**1909 - 2009**“.

¹ Počet heraldických zvířat v kompozici není pevně stanoven – může se jednat o samostatné zvíře (český lev, moravská orlice, slezská orlice), kombinaci dvou zvířat (např. obou orlic), pokud je to významné vzhledem k tématu mince, úplnou trojicí zvířat nebo jejich čtveřicí tak, jak je ve velkém státním znaku. Protože samostatný český lev je na oběžných mincích ČR a trojice zvířat na mincích zlatých, za vhodnější se považuje čtveřice (popř. dvojice) heraldických zvířat.

Na místě, kde by měla být autorská značka, umístí výtvarník čtvereček o velikosti 8 x 8 až 10 x 10 mm (propočteno na model o průměru 180 - 200 mm).

Řešením hrany se výtvarník nemusí zabývat.

Mince bude ražena ze slitiny o 900 dílech stříbra a 100 dílech mědi, její průměr bude 31 mm a hrubá hmotnost 13 g. Ražena bude také ve špičkové kvalitě, u níž se zvláště dobře dociluje vrcholný lesk i v drobných ploškách proti matovému reliéfu. K této okolnosti by měli účastníci soutěže přihlídnout. Soutěžící mohou shlédnout v pracovní dny od 9 do 15 hod. vzorové modely pamětních mincí a mince špičkové kvality² v sekci peněžní a platebního styku České národní banky v Praze 1, Na Příkopě 28; tamtéž se mohou seznámit s publikacemi o mincích. Návštěvu lze dohodnout se sekretářkou Komise pro posuzování návrhů na české peníze, tel. 22441-2999.

- 6) Soutěžní návrhy musejí být odevzdány nebo odeslány poštou do **12. hodiny dne 15. února 2008 (pátek)** na adresu:

a) pro poštovní styk

Česká národní banka
Sekce peněžní a platebního styku
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1

b) pro osobní doručení mimo den uzávěrky

Česká národní banka - podatelna
vchod ze Senovážné ul.,

na dveřích proti vchodu mezi turnikety jsou uvedena telefonní čísla, na která je nutno volat a uvést, že jde o odevzdání sádrového modelu.

Doba příjmu: 7.00 až 17.00, v pátek 7.00 až 15.00 hod.

c) pro osobní styk v den uzávěrky

Česká národní banka, rovněž vchod ze Senovážné ul., salónek pro návštěvy (chodba vpravo za vchodem)

Doba příjmu : 8.00 až 12.00 hod.

Ke každému návrhu musí být připojena zalepená obálka označená stejnou soutěžní značkou (heslem) jako na modelech. Obálka musí obsahovat lístek se jménem autora návrhu, jeho adresou a shodnou soutěžní značkou jako na obálce. Doporučuje se uvést i telefonní číslo pro případ nutnosti rychlého spojení. **Žádáme autory, aby na lístku s adresou uvedli i bankovní spojení, případně včetně specifického symbolu (osobní konto atd.) pro bezhotovostní převod úhrady za případné finanční ohodnocení návrhu.** Pokud byly údaje ČNB sděleny v minulosti a nezměnily se, stačí uvést jméno autora a značku s poznámkou „údaje nezměněny“.

Návrhy odeslané poštou musejí být avizovány poštou doporučeným dopisem na adresu uvedenou v tomto bodu, nebo e-mailem na adresu petra.madarova@cnb.cz, nebo telefonicky na číslo uvedené v bodech 5 a 7. V oznámení je nutno uvést podací číslo odesílajícího poštovního úřadu. U balíkových zásilek je rozhodující hodina a datum poštovního razítka na průvodce. Návrhy musejí být zaslány v obalech pro křehké zásilky odpovídajících přepravním pravidlům pošty. Zásilky musejí být zapečetěny a na vnějším obalu označeny „Soutěž na PSM Dosažení severního pólu“. Zásilky doručené osobně do ČNB rovněž musejí být řádně zabaleny, aby nemohlo dojít k jejich poškození; zásilky

² České a československé pamětní mince a některé jejich sádrové modely lze shlédnout i v Expozici České národní banky. Podrobnější informace o Expozici ČNB a možnosti ji navštívit jsou k dispozici na internetových stránkách ČNB www.cnb.cz.

předávané na podatelnu je nutno označit „Sádrové modely pro sekci peněžní a platebního styku“.

Doručené návrhy zůstávají po dobu tří dnů po zhodnocení návrhů Komisí pro posuzování návrhů na české peníze vystaveny v sekci peněžní a platebního styku ke shlédnutí výtvarníkům, kteří se zúčastnili soutěže. Po uplynutí tří dnů si mohou výtvarníci vyzvednout své návrhy zpět.

7) Soutěžní návrhy zhodnotí Komise pro posuzování návrhů na české peníze. Předsedou komise je náměstek ředitele sekce peněžní a platebního styku České národní banky, členy komise jsou renomovaní výtvarníci, medailéři, teoretici výtvarného umění a učitelé uměleckých škol. Komisi svolává Česká národní banka jako vypisovatelka soutěže. Administrativní práce pro komisi zajišťuje sekretářka komise, Mgr. Petra Madarová, zaměstnankyně sekce peněžní a platebního styku České národní banky, tel. 22441-2999.

8) Pro nejhodnotnější návrhy se stanoví tyto ceny:

I. cena Kč 30.000,-

II. cena Kč 23.000,-

III. cena Kč 17.000,-

Kromě toho může komise rozhodnout o udělení odměn i dalším hodnotným návrhům. Komise může rovněž od udělení kterékoliv z cen upustit, anebo částky určené na ceny rozdělit jiným způsobem, a to i ve formě odměn. Komise navrhuje též vyplacení režijních příspěvků autorům hodnotných návrhů, které v soutěži cenu nebo odměnu neobdržely. Výše a počet těchto příspěvků jsou závislé na počtu soutěžních návrhů a na jejich umělecké a technické úrovni. Ceny, odměny a režijní příspěvky vyplatí Česká národní banka do 30 dnů od výroku komise.

V případě pořádání užší soutěže obdrží její účastníci vyzývací odměnu. Vítězný návrh získá I. cenu, zbývající návrhy již v užší soutěži dále honorovány nebudou. Od udělení I. ceny může komise upustit.

Ceny a odměny ze soutěže vyšší než 10.000 Kč budou podle § 36, odst. 2 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů, sníženy o daň z příjmů ve výši 20 %, která bude Českou národní bankou odvedena podle § 79 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, správci daně.

9) Výběr soutěžních návrhů pro realizaci provádí bankovní rada České národní banky. Bankovní rada není vázána názorem komise, k realizaci však může být vybrán pouze návrh, kterému byla udělena některá z cen, nebo návrh z užší soutěže.

Autorovi, jehož soutěžní návrh bude realizován (líc i rub), bude vyplacena autorská odměna za užití díla (převedení reprodukčního práva k ražbě neomezeného počtu mincí s ročníkem ražby 2009) a výtvarnou spolupráci při realizaci, v celkové částce 40.000 Kč, a to na základě smlouvy uzavřené s autorem. Nepřijme-li autor, jehož soutěžní návrh bude vybrán k realizaci, návrh smlouvy o převedení reprodukčního práva k ražbě do 15 dnů poté, co mu bude doručen, vyhrazuje si ČNB právo zahájit jednání o realizaci s autorem jiného návrhu. V případě kombinace lící a rubové strany dvou autorů obdrží každý autor polovinu uvedené částky.

Bude-li nutno provést na přijatém návrhu úpravy, je autor povinen provést je bezplatně ve spolupráci s určenou mincovnou do 4 týdnů po podepsání smlouvy. Věcné náklady spojené s cestou autora do mincovny budou hrazeny Českou národní bankou zvlášť po předložení příslušných dokladů. Jestliže by autor návrhu vybraného k realizaci nemohl provést či dokončit z jakéhokoliv důvodu definitivní úpravy ve stanovené době, má Česká národní banka právo nechat úpravy provést jiným výtvarníkem nebo zadat k realizaci jiný návrh.

Po realizaci návrhu obdrží autor dva kusy autorských odražků mince ve špičkové kvalitě.

Pokud nebude mince realizována vůbec, obdrží výtvarníci, kteří v soutěži získali I., II. a III. cenu, k těmto cenám částku 10.000 Kč, 6.000 Kč resp. 4.000 Kč. Pokud bude realizován jiný návrh než ten, kterému byla udělena I. cena, dostane autor návrhu, který získal první cenu, částku 20.000 Kč.

- 10) Autorské právo k oceněným návrhům zůstává nedotčeno. Návrhy splňující soutěžní podmínky, které v soutěži obdržely ceny nebo byly odměněny alespoň částkou 10.000 Kč, se stávají vlastnictvím České národní banky. Při případné realizaci kteréhokoliv návrhu bude autorovi vyplacena odměna podle bodu 9) těchto podmínek.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Sekce peněžní a platebního styku

Ing. Tomáš Hládek
ředitel sekce

JUDr. Leopold Surga
náměstek ředitele sekce

Dosažení severního pólu

Severní pól má zcela odlišný charakter než pól jižní. Zatímco Antarktidu tvoří pevnina obklopená vodami, severní pól neprotíná žádná pevnina, oceán je zde hluboký 4087 metrů a je pokryt ledovými krami. Od nejsevernějšího výběžku pevné země, grónského mysu Morris Jesup, je vzdálen více než 700 kilometrů.

První lidé, kteří prozkoumali kanadskou Arktidu, byli předkové dnešních Inuitů. Norové kolonizovali jižní Grónsko a v 15. a 16. století se v těchto místech pokoušeli angličtí a nizozemští mořeplavci objevit severní cestu na Dálný východ. V 90. letech 16. století objevil Willem Barents Medvědí ostrov a Špicberky a obeplul severní okraj Nové Země. Od 18. století se zkoumání Arktidy začaly průběžně věnovat ruské výpravy a snaha o dobytí severní točny pokračovala i v 19. století. Roku 1827 doputoval William Parry až na 82 stupňů a 45 minut, tedy přibližně 800 kilometrů od severního pólu. V roce 1876 se britská výprava přiblížila na 83 stupňů a 20 minut a v květnu 1895 známý polárník Fridtjof Nansen docílil 86 stupňů a 34 minut.

Nejdramatičtější souboj o dosažení nejsevernějšího bodu naší planety se strhl na počátku 20. století a jeho protagonisty se stali Robert Edward Peary a Frederick Cook. První Pearyho cestou na sever se stala v červnu 1886 průzkumná výprava na pobřeží severního Grónska. Jeho druhá expedice do Grónska se uskutečnila v roce 1891 a jejím členem byl poprvé nejen Pearyho sluha a přítel Matthew Henson, který jej později doprovázel při všech cestách, ale i budoucí sok Frederick Cook.

V devadesátých letech 19. století podnikl Peary šest výprav, během nichž si osvojil znalost arktického terénu a poznal způsob života tamějších obyvatel. Peary na svých cestách pochopil, že se polárník musí mnohé naučit od místních lidí a proto také Eskymáci vždy tvořili jádro jeho výprav. Expedice napříč Grónskem přesvědčily Pearyho, že cesta k pólu vede severně od Smithova průlivu. Výpravy však podlomily jeho zdraví - díky omrznutí přišel o všechny články prstů u nohou až na malíčky a roku 1901 se u něj objevily příznaky anémie. Touha prozkoumávat severní kraje v něm však neutuchala. V dubnu 1906 dorazil dál, než kdokoliv před ním – na 87 stupňů a 7 minut.

V létě roku 1908 na palubě lodi Roosevelt vyrazil na další cestu k pokoření severního pólu. Přezimoval u mysu Sheridan a za výchozí bod si vybral mys Columbia. Odtud vyrazil 1. března 1909 spolu se 17 Eskymáky, pěti bělochy a se svým přítelem Matthewem Hensonem. Výprava putovala na 19 saních tažených 133 psy. Po měsíci poslal Peary podpůrnou výpravu zpět a sám s Hensonem a čtyřmi Eskymáky pokračoval v cestě. 6. dubna 1909 dosáhl vysněného cíle a dobytí severní pól.

Po svém příjezdu do New Yorku 5. září oznámil Peary svůj triumf deníku New York Times. Dočkal se však trpkého překvapení. O několik dnů dříve, 1. září 1909, oznámil Frederick Cook konkurenčnímu New York Herald, že nejsevernější bod planety dobyt již 21. dubna 1908, tedy o celý rok dříve než Peary. Cookovo tvrzení dosvědčil i vysoký dánský úředník v Upernaviku v Grónsku a polárník byl dokonce přijat i dánským králem. Velké zpoždění s oznámením dobytí severní točny Cook vysvětlil tím, že cestou zpátky jeho výprava zabloudila a místo do Grónska došla ke kanadským ostrovům. Peary takové tvrzení zcela odmítl a byl přesvědčen, že Cook na severním pólu nikdy nebyl. Cookovu důvěryhodnost podlamovala i dřívější kauza, která se obrátila v jeho neprospěch. Cook tvrdil, že jako první zlezl nejvyšší horu Ameriky, Mt. Mc Kinley. Později však vyšlo najevo, že lhal. Za Pearyho se postavila Národní zeměpisná společnost, která objevila zásadní pochyby o Cookově tvrzení. Cookovi eskymáčtí průvodci tvrdili, že se při pochodu na pól příliš nevzdálili od pevniny, ale Peary dokázal, že u pólu žádná pevná zem není. Podvýbor expertů

Americké zeměpisné společnosti vyhlásil 4. listopadu 1909 vítězem sporu Pearyho a prvenství na pólu bylo přiřknuto jemu. O půl roku později získal Peary zvláštní zlatou medaili od britské Královské zeměpisné společnosti.

Určité pochybnosti o Pearyho dosažení pólu však trvají nadále i přes jeho vítězství nad Cookem. Je však jisté, že dosáhl nejméně 89 stupňů a 57 minut severní šířky a potvrdil, že pól je obklopen ze všech stran mořem.

Prameny textu a foto: Rosemary Burton, Cesty velkých objevů, Knižní klub, 1994
Jiří Hromádka – Velká kniha objevování Země
Bertrand Imbert – Velké polární výpravy
National Geographic – North pole expeditions

Seznam obrázků :

1. – 3. Robert Peary
3. Lod' Roosevelt
4. Příprava na cestu na severní pól
5. Robert Peary se svými tažnými psy
6. Pearyho výprava na severním pólu
7. Logo Mezinárodního polárního roku

W. L. Peary

